

REDACTIUNEA,
 administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 228.
 Scrierile neînscrise nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se restituie.
Inserate
 se primesc la Administrațiunea
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena la M. Dukas Nachst.,
 Nux. Augenthal & Emeric Le-
 nor. Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachst., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Gölber-
 zer, Elstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII Erzsebet-körut).
 Prețul inserțiilor: o serie
 garandată pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicări
 mai dese după tarife și invo-
 ială. — RECLAME pe pagina
 8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 M-ri de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciile poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare
 lângă Inulul Nr. 30. etagiu
 I. Pe un an 30 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu două scări: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 74

Brașov, Miercuri 2 (15) Aprilie

1908.

La apelul confrăților dela Arad.

Știm, că ziarul „Lupta” din Buda-
 peșta a adresat pe la mijlocul lui Martie
 a. c. un apel către presa română,
 în care propuse ținerea unui congres
 al presei noastre de aici. Noi am
 răspuns la acest apel în numărul dela
 9 (22) Martie al foaiei noastre și am
 răspuns aderând la ideea întrunirii
 gazetărilor noștri, dar accentuând din
 parte-ne să nu se înceapă o acțiune
 fără a fi mai înainte bine și cu te-
 meiu pregătită și să nu ne punem
 dinainte pe un teren de apărare ne-
 acoperit, espus nemiloasei ploii de
 gloanțe din toate părțile. Am accen-
 tuat mai departe, că consultarea, ce
 are să stabilească măsurile de pregă-
 tire și să stabilească programa întrunirei,
 nu se poate face în coloanele
 ziarelor; nu poți să discuți în public
 mijloacele, cu cari crezi că vei putea
 mai cu succes respinge pe inamic. Pla-
 nurile de bătaie nu se discută, ci se
 fac și se execută, iar publicul cel mare
 află despre ele numai după ce s'a
 sfârșit. Dacă este, cum zice „Lupta”,
 să căutăm mijloace de apărare nouă
 mai practice, mai eficace și mai ra-
 ționale, aceasta se poate face nu-
 mai printr'o matură cercetare, chib-
 zuire și sfătuire în cerc restrâns și
 competent, nu însă prin acțiuni pu-
 blice. Am mai arătat în fine, că nici
 odată presa noastră, în ce privește
 solidaritatea din siul ei, n'a fost în-
 tr'o situație mai delicată și mai pe-
 riculoasă ca acum; de unde urmează
 că trebuie să procedem cu multă bă-
 gare de samă, ca să putem atinge
 scopul salutar, ce-l au în vedere toți
 confrății noștri. Gata suntem cu toată
 inima — am adaus — să contribuim
 tot ce ne stă în putință pentruca le-
 găturile frățești, solidaritatea și disci-
 plina în luptă a presei române dela
 noi să fie deplin restabile.

La cele ce am declarat mai sus
 n'am primit însă nici o replică. În-
 tr'aceea „Drapelul” din Lugos, înre-
 gistrând că „Tribuna” din Arad ade-

rează la ideea congresului presei no-
 stre și că propune ca să se țină la Arad,
 în zilele de Paști, e și el de părere
 ca să nu se prea pripească lucrurile
 și ca ziaristii noștri cei mai chemați
 să se întrunească odată la un loc
 pentru a intra în atingere și într'un
 schimb mai apropiat de idei; propune
 în fine ca loc de întâlnire Brașovul.
 „Din aceasta întâlnire, incheie „Dra-
 pelul”, putem apoi porni și o acțiune
 mai mare, dacă avem ce să pornim.”

La aceasta „Lupta” a făcut nu-
 mai scurta observare, că ideea pro-
 pusă de confratele dela Lugos „merită
 toată atențiunea.”

Patrusprezece zile mai târziu „Tri-
 buna” revine la problemele congresu-
 lui propus. Reproducem părțile esen-
 țiale ale acestui articol la alt loc. El
 se adresează în parte direct la noi,
 invitându-ne a ne rosti în privința ți-
 nerei „congresului ziaristilor români
 din statul ungar” și a modalităților
 și timpului de întrunire, atinse în acel
 articol.

Am așteptat anume să treacă
 câteva zile crezând, că „Lupta”, care
 a făcut propunerea ținerei unui con-
 gres, se va simți îndemnată de a se
 pronunța, dacă este în toate de ve-
 derile „Tribunei”, căci numai în cazul
 dacă toți confrății ar dori întrunirea
 la Brașov cu concursul nostru, are
 înțeles ca noi să ne rostim, cum așteaptă
 „Tribuna”. Căci, accentuăm, „Lup-
 ta” n'a răspuns la propunerea francă
 a „Drapelului” alta decât că ea me-
 rită toată atențiunea și „convenirea
 dela Brașov ar avea chemarea să
 pregătească congresul dela Arad.”

„Tribuna” la rândul ei, trecând
 peste părerea „Drapelului”, ca să
 se facă numai o întrunire prealabilă
 la Brașov, care să fie numai o
 amicală întâlnire, nu congres, și igno-
 rând în același timp părerea ipotetică a
 „Luptei” că convenirea dela Brașov ar fi
 să fie o pregătire a congresului dela Arad,
 propune și cere deadreptul congres
 la Brașov și ne dă nouă celor dela
 „Gazeta Transilvaniei” cuvântul.

După opiniunea noastră clar for-
 mulată la 9/22 Martie a. c., nici noi
 însă nu putem părtini o acțiune fără
 pregătirea necesară prealabilă și prin
 urmare până atunci nu suntem pen-
 tra întrunirea unui congres al ziaris-
 tilor noștri nici la Brașov, nici la
 Arad, nici la Budapeșta.

Opiniunea noastră credem că
 le-a fost cunoscută confrăților dela
 „Tribuna”. Dacă dar dâșii cred că
 problemele de rezolvat se pot dis-
 cuta chiar de acum prin foi și con-
 gresul se va putea întruni deadreptul
 la Paști ori la Rosalii fără nici o altă
 consultare premergătoare, aceasta
 este o părere, pe care o respectăm,
 dar nu o putem nicidecum aproba.

E clar și invederat, că până ce
 confrății noștri nu vor conveni toți pe
 deplin asupra punctelor capitale: ca-
 racterul, modalitatea și locul conve-
 nirei, noi de aici nu putem să facem
 nici un pas spre a-i invita, căci dacă
 i-am invita la o simplă consfătuire
 amicală, am risca să nu consimțăm
 cei ce vor congresul, iară din contră
 dacă, abstrăgând dela propriile noastre
 convingeri, i-am invita la un congres,
 urmând dorinței confrăților dela Arad,
 am risca să nu primim adesinerea cel-
 or ce nu vor congres, ori nici nu
 aprobă întrunirea unui congres ca
 atare.

La apelul special al „Tribunei”
 nu putem dovedi în împrejurările de
 față aplecarea și buna voință, ce o
 avem față cu marea cauză a presei
 noastre mai bine, decât asigurând pe
 confrății dela foile noastre naționale
 că le vom adresa din parte-ne în
 orice caz o invitare frățească de
 a veni la o consfătuire la Brașov
 pentru a ne înțelege asupra mijloa-
 celor de a afla întrebuintărea cea mai
 potrivită fondului nostru jubilar în-
 ființat pentru ajutorarea și sprijini-
 nirea ziaristilor și a scriitorilor români
 dela noi. Și aceasta consfătuire va
 fi necesar a se face cel mult până la
 Rosalii.

Reformele în Macedonia. Din Viena
 se anunță că în chestiunea reformelor din
 Macedonia s'au propus trei proiecte, unul
 englez, unul rus și un contra-proiect en-
 glez. Se crede că se va putea ajunge la o
 înțelegere între puteri în urma întrunirii
 ambasadurilor la Constantinopol pe baza
 materialului adunat.

Rezultatul alegerilor din Portugalia.
 Din Lisabona se anunță că comunicările
 oficiale asupra alegerilor sunt tenden-
 țioase. Adevărata situație e următoarea:
 Au fost aleși: 62 regeneratori, 57 progre-
 siști, 15 independenți, 7 desidenți progre-
 siști cu tendinți republicane, 9 radicali re-
 publicani, 3 democrați regeneratori cu ten-
 dinți republicane, 1 naționalist și 1 radical
 independent. Toți deputații cu tendinți
 republicane se vor grupa în jurul radica-
 lilor republicani, alcătuind blocul republican
 care va număra 40 de membrii. Guvernul
 va întâmpina mari greutăți din partea
 acestui bloc.

Problemele congresului nostru.

„Tribuna” din Arad dela 23
 Martie (5 Aprilie) scrie sub acest
 titlu:

Ideea convocării unui congres al pre-
 sei noastre a fost primită cu bucurie de
 toate ziarele românești. Rămâne acum să
 ne înțelegem numai asupra modalităților
 convocării și a problemelor ce vor trebui
 discutate și rezolvate.

În privința locului și timpului noi am
 făcut o propunere: Aradul, care este așa
 zicând centru geografic în presa noastră,
 mai aproape și de confrății dela Budapeșta,
 Orăștie și Blaj, ca ori care alt centru. Altă
 propunere nici nu se făcuse, în privința
 asta. De-atunci încoace s'a ivit și altă pă-
 rere, și anume: să ne întrunim la Brașov,
 cu prilejul jubileului „Gazetei Transil-
 vaniei”.

Declară că primim bucuroși această
 propunere. Ca ea să poată fi dusă la înde-
 plinire, este însă nevoie să avem în pri-
 vința asta invitarea confrăților dela Bra-
 șov, cărora le-ar incumba apoi sarcina să
 facă pregătirile prealabile. Noi toți ziarisții
 români am merge bucuroși să sărbătorim
 și în persoană, nu numai în scris, cel mai
 însemnat jubileu în viața presei române
 și a Românilor de pretutindeni, cum a zis
 în adresa de felicitare d-l I. Procopiu, pre-
 ședintele Sindicatului presei din România.

Cât privește timpul, în tot cazul nu-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Iubirea binelui, adevărului și frumosului

ca știință despre spirit.

Conferință ținută cu prilegiul șezătoarei literare-
 artistice a tinerimii române din Cluj,
 la 5 Aprilie n. 1908.

de Dr. Cassiu Manlu.

— Fine. —

Orice fapt ce-l îndeplinim ca mandat
 a-l înțelepciunii, al moralei, al frumosului
 și a bunătății trebuitoare în viața socială,
 familiară și preste tot în raport cu oamenii,
 este o creațiune ce să scrie spre vrednicia
 individului. Este o creațiune, de oarece pro-
 duce ceva nou ce a atârnat dela voința și
 puterea creatoare aceluia ce a făcut-o. Tre-
 buie dar să lărgim noțiunea creațiunii dela
 opurile de artă și la alte fapte ce se țin
 de sfera binelui sau adevărului de catego-
 riile amintite. În înainte pregătirea geniu-
 lui spre iscodire ocupă deci importantă
 parte indeletnicirea voioasă la creațiunile
 deși modeste ale vieții de toate zilele prin
 faturi bune, ajutorări cu fapta și alte

mijloace încă din etatea fragedă. Aceasta
 e legea a cincia a științei ce o tractăm.

E prea firesc, că prin o continuă in-
 deletnicire în creațiuni de acest fel indi-
 vidul atinge o mare desăvârșire internă și
 aceasta să numește virtute în sensul cel
 mai bun al cuvântului, căci ea este exer-
 cierea forței noastre spre a crea, adevă-
 spre ceva ce impune respect totdeauna.
 Prin atare indeletnicire deja din frageda
 etate au devenit genii conducători în arta
 picturii Rafael, Michael Angelo, Canova;
 în arta politică Machiavelli, în arta poetică
 Victor Hugo. Știm despre toți acestia, că
 au avut o înainte pregătire pentru a iscodi
 opurile lor de eternă valoare.

Problema veacului nostru este deci a
 propaga în viața socială atât prin edica-
 țiunea publică cât și prin cea privată a-
 cestea noțiuni elementare din știința isco-
 direi binelui, frumosului și adevărului. Ast-
 fel ne vom convinge, că virtuțile sociali
 mari: binevoirea, prudența și curajul ce
 împreună fac simțul bun comun, trebuie
 cultivate de timpuriu ca un mijloc spre a
 avea indivizi creatori în toate ramurile ac-
 tivității vieții. Astfel se explică legătura
 dintre sublimul binelui, frumosului și ade-
 vărului și legea naturală a evoluțiunii gân-
 direi prin știință expusă sistematic de că-
 tră profesorul Carol Than în opul său re-
 cent „Die Kultur und die Naturforschung”.

Prin acest spirit aleltuitor introdus în cele
 mai neînsemnate acte ale vieții noastre se
 va întemeia cunoștința legăturii dintre în-
 tâmplări, recunoașterea importanței inhe-
 rente a orice faptă a noastră și aprecierea
 justă a ori și ce se întâmplă în jurul nos-
 trui. Prin urmare individul din etate fra-
 gedă se va deprinde a să supune precep-
 telor minții sănătoase, va avea și curajul
 și stăruința a le îndeplini, căci va avea
 judecata morală înainte ochilor săi sufle-
 țești, că este osândit, dacă nu contribuie la
 cooperarea creatoare a societății în care
 trăește. Problema veacului trebuie rezol-
 vată în direcțiune practică, fie cea de na-
 tură politică sau educațională. S'a trăit
 destul în teorie! Din partea generațiilor
 tinere trebuie propagată știința binelui,
 frumosului și adevărului în familii în sate,
 în orașe și în timp relativ scurt vom avea
 o rasă nobilă și cu mult mai bună de oa-
 meni. Prin astfel de întreprinderi creatoare
 împărțite dela cea mai tânără etate până
 la vârsta maturității spiritului se va deș-
 tepta de timpuriu interesul copiilor pentru
 ocupații bune și într'un mod firesc se vor
 descoperi de timpuriu aptitudinile fiecăruia
 cea ce promovează rezultatul tot mai splen-
 did al muncii sociale, cel mai mare scop al
 întocmirilor naționale, politice și de stat.
 Așa dară problema activității omenești va
 fi aproape rezolvată prin propagarea ace-

stor adevăruri. Căci dacă individul va primi
 acestea îndrumări spre indeletnicire crea-
 toare de bine, de frumos și de adevăr, el
 în mod spontan va deveni cel mai vrednic
 cetățean, vrednic de dreptul spontaneității.
 Prin aceea, că vom întemeia pe legile
 științei, binelui, frumosului și adevărului
 viața de toate zilele a individului, vom pune
 bază adevărată vieții sociale, iar nu singur
 prin declarațiunea drepturilor politice ce se
 pot întrebuinta prin intriganții cei mari,
 chiar contrar intereselor creatoare. Dreptu-
 rurile politice trebuie să asigure posibili-
 tatea activității creatoare, ce prin dreptul
 spontaneității va să intre în șirul factori-
 lor publici, precum prin educațiunea pri-
 vată și școlară va să intre în șirul factori-
 rilor determinatori asupra fericirii pri-
 vate și sociale.

Este deci important a ști, că fie-care
 om are îndreptățirea de a avea din copi-
 lărie un teren de activitate creator ce tre-
 buie ca familia, școala și societatea să i-l
 acorde. Întăiu mici prestațiuni de iubire
 fiască, mai târziu deprinderi spontane în
 iscodirea binelui, frumosului și adevărului,
 dar totdeauna izvorând dintr'o mentalitate
 trezită prin iubirea sublimului, binelui, fru-
 mosului și adevărului să fie lozina etății
 tinere. Fiindcă azi părinții nu-și dau samă
 de adevăratul destin al copiilor lor, nu le
 fac posibilă aceasta viață ce ar fi plină de

mai la o sărbătoare mare ne putem întruni. Dacă nu s'ar putea la Paști, va trebui să alegem Rusaliile.

Rămâne să se rostescă acum confrății dela Brașov.

Problemele de rezolvat se pot discuta însă chiar de-acum. Pentru că cu cât mai mult ne vom fi lămurit asupra lor, cu atât mai ales se va asigura succesul congresului.

Articolul se ocupă apoi cu întrebarea, cine să participe la congres? Apoi vorbind de importanța presei la alte popoare și la noi spune că presa noastră a stat mereu în foc și că este de demnitatea neamului ca să facă un pas înainte. E de mare însemnătate ca în congres să se avizeze la mijloace proprii, să asigure soarta ziaristilor români, ca astfel să avem o pleoră de ziarști chemați. Apoi continuă așa :

Nimic dacă nu am putea să rezolvăm dintre chestiile de mai sus atinse, și-atunci congresul va avea, suntem siguri, un rezultat multumitor în ce privește unitatea de procedură într-o mulțime de chestii publice. Ne va fi ușor să ne înțelegem în ce privește concursul, pe care trebuie să-l dăm clubului parlamentar și comitetului de organizare a partidului național. Tot așa, ne vom preciza atitudinea ce trebuie să luăm într-o chestie ce devine tot mai actuală și mai însemnată: prigonirea îndreptată în contra comitetului de organizare din Arad. Puterea de stat intenționează adecă nu atât pedepsirea lor, a-i lovi în persoană, ci să pună piedeci unei lucrări de întărire a neamului românesc. Cauza lor este deci mai mult a noastră, a întregii obște române, ceace trebuie să dovedim printr-o atitudine demnă și bărbătească, sărind toți în apărarea lor și solidarizându-ne cu ei! Să vadă guvernul, că nu poate să lovească în nici un exponent național, fără ca poporul întreg să nu simtă și să nu protesteze.

Ne vom înțelege de asemenea într-o mulțime de chestii, cari se vor putea rezolva numai printr'un angajament luat de întreaga ziaristică română. Iată, de pildă, numai nițel s'a agitat chestia contra tipăriturilor la străini, și solidaritatea dintre noi a și dat bune roade. Câte rele de felul acesta n'am putea îndrepta într-o înfrățescă și colegială întrunire?!

Mai e apoi la mijloc și o chestie de demnitate: până și cei mai modești meșteșugari sunt constituiți în corporațiuni, iar cât despre tipografi, sunt splendide organizați, — numai ziaristii, corporațiune eminentă intelectuală, să rămână în starea destrămată de acum, în bătaia vânturilor?! În organizarea presei maghiare nu putem intra, proiectul de statute prezentat de d-l E. Ungureanu, ministrul nu-l aprobă... Cel puțin pe cale particulară să facem tot ce poate contribui la înălțarea noastră ca breslă și la însănătoșirea spiritului public național.

Iată de ce stăruim cu tot dinadinsul pentru ținerea congresului ziaristilor români din statul ungar.

Cu cât mai curând, cu atât mai bine. Confrății dela Brașov au cuvântul.

Nu ne îndoim, că ei se vor și rosti neîntârziat. Un congres, care să ridice nivelul presei române, ar fi cel mai potrivit

inițiative spontane foarte instructive pentru cunoașterea firei și inclinațiilor tinerelor vlăstare ale familiei.

Toate problemele veacului al XX-lea aparțin științei ce o tractăm. Căci tendința moralei internaționale de a se da teren de dominațiune culturale față de barbarie, nu este oare identică cu ridicarea și întărirea raselor creatoare față de rasele distrugătoare sau neproductive. Știința bine-lui, frumosului și adevărului este însăși o știință creatoare iscodită de rassa creatoare. Acestei științe i se opun: vandalizmul, chimerele și peste tot destrucționismul actual cauzat prin restul de întocmire nefrățești, crudele și nespirtuale politice. Inspăimântătoarele cheltuieli militare susțin ideea școlii politice destrucționiste în sinul popoarelor culte, cari s'ar putea convinge din motivele susținerii acestor armate, că prea scump își cumpără pacea și prea infam lucru se comite la adresa omenimei, prin susținerea destrucționismului. Germania pentru păstrarea Alzației și Lorenei a cheltuit mai multe miliarde decât prețuiește însăși provincia primejduită. Acestea cheltuieli enorme silesc pe Germani a se respira prin lume, ceace aduce cu sine complicațiuni cu Anglia. Tot așa motive nerezonate susțin armatele în alte imperii, Pentru a se susține tirania civilizată suferă mai mult poporul, decât prin foame,

corolar propunerilor ce »Gazeta« a făcut deja cu prilejul jubileului său, ar fi cel mai însemnat act în viața presei române.

Discuția asupra legii traturilor.

Continuăm astăzi cu publicarea unor scurte resumate a discursurilor rostite săptămâna trecută în camera română în jurul legii traturilor.

D. Nicu Filipescu e dela început în contra proiectului. Se ridică cu toată energia contra principiului retro-activității. Trebuie lăsat în vigoare contractele existente. Legea actuală va avea de urmare, că arendașii nu se vor mai îngriji de cultivarea rațională a moșiilor. Și apoi e întrebare, dacă proprietarii, cari au luat avansuri de zeci și sute de mii de lei, le vor mai putea restitui. Mulți se vor ruina, mulți vor fi calificați de necinstiți. Prin actuala lege reputația țării scade.

D. G. Panu zice că guvernul nu trebuie să se îngrijească mult de declarațiunile d-lui Filipescu. În curând se vor convinge toți, că măsurile luate sunt salutare. Acapararea moșiilor din partea arendașilor constituie un pericol pentru țară. Trebuie să avem în vedere că legea lovește în arendașia de speculă, nu în arendașia obișnuită. Imprejurarea că legea are în vedere, ca să nu se arendeze mai mult de 4000 hectare se bazează pe împrejurarea, că sunt foarte puțini, cari cultivă mai mult de 4000 hectare. În micii arendași legea nu lovește. Legea traturilor sprijinește mica arendașie și apără pe țaran de lăcomia marilor arendași, cari lucrează cu capitaluri streine.

D. I. G. Duca, zice că, deși opinia publică a primit cu bucurie legea traturilor, opoziția critică această lege. S'a zis că această lege nu este folositoare. E adevărat, că arendașia a adus foloase reale țării, dar acestea nu ne îndreptățesc a nu aduce această lege, prin care se va încuraja spiritul de inițiativă al proprietarilor. Căci modul cum se practică arendașia astăzi constituie un pericol pentru țară. Trebuie să existe un contract între cei de sus și între muncitorime. Prin dispozițiile legii se va realiza poate această dorință. Traturile trebuie nimicite. Lupta se dă nu numai la noi ci și în alte țări. Traturile arendașesti, la noi, au adus îngreunarea condițiilor de muncă și este de mirare cum unii oameni zălemisesc cu atâta ușurință o asemenea chestiune mare. În alte țări, traturile au avut de sigur și efecte bune. Câte instituțiuni frumoase nu se datoresc inițiativei unui Carnegie! La noi, însă n'am văzut o școală primară clădită de pe urma generozității lui Moki Fischer! Deci legea trebuie votată.

D. Vasile Misir e de părere că atunci, când drepturile dobândite ating interesele statului, se admite retro-activitatea. Interesele statului pretind că să sacrificăm de multe ori interesele particularilor. Legea contra traturilor completează în mod fericit opera reformelor agrare.

Ministra Stelian reproduce parte din declarațiile d-lui Cantacuzino, că traturile sunt un pericol social și că va veni cu o lege contra lor; nenorocire că au căzut și nu au putut realiza acest proiect. Se miră de atitudinea ostilă a d-lui Take Ionescu, care altădată era bun patriot primind legea traturilor, iar azi o combate cu vehemență. Vorbeste de preponderanța arendașilor mari, cari au pus mâna pe

boale și orice alte calamități. Tot ce crează azi cultura este jertfit Molocului destructor. Dacă însă acelea imenze milioane s'ar întrebuința pentru întemeierea culturii universal al științei creațiunii opurilor bune, frumoase și de știință, oamenii în mod spontan ar cultiva ideea fraternității, dreptății și s'ar reînoi în fericire înfrățirea suferitoare de azi etică și materială a omenimei. Este numai urmare naturală, că până când oamenii se vor ocupa cu alte probleme, cum d. e. azi: socialismul comunist, susținerea feudalizmului nou în Germania și în Austro-Ungaria, chimerele de cucuriri de lume ale Angliei și Rusiei și până când va dura sub ordonarea problemelor ce fierb în gândirea intelectualilor și așteptând rezolvirea astor fel de preocupățiuni parte inepte, parte anahronistice, deplorabila privilegiu a destrucționismului nu va înceta. Am dovedit deci pentru ce formează cultul binelui, frumosului și adevărului o problemă mare a veacului nostru, în care vor lua o formă acută toate conflictele provocate de politica cea mare greșită culturală chiar și a statelor celor mai culte și mai puternice.

Singur rasele creatoare au viitor! Spiritul omenesc înălțat odată la conștiința forțelor sale creatoare nu poate să cadă în letargie dobitocească! Ea va pretinde instituțiuni speciale pentru întemeierea

aproape toate moșiile din Moldova din cauza absenteismului. Dacă vedem răul, am fi prea puțin patrioți ca să nu-l combatem. Noi nu ne ridicăm contra arendașilor miei, și pe lângă aceasta încurajăm obștiile. Prin desființarea traturilor vom spori cultura intensivă și țaranul va avea puțința a produce mai mult. Vorbeste de neretro-activitatea legii ridicată de d-l Filipescu și spune că nu trebuie respectate contractele, cari devin un pericol social contra siguranței statului.

Prim-ministru Sturdza se ridică contra acelor, cari combat legile actuale, cari prin modul cum rostesc discursurile prea violente uită că aceste cuvântări au răsunet și influențează publicul. Legile actuale trebuie să rămâne respectate de toți, căci altfel ar fi să aducă cataclismul țării. Arată trista stare din Moldova, unde a izbucnit întâi revoltele. Nu sunt evreofob, dar doresc ca România să fie a Românilor. Trebuie să încurajăm mica proprietate. Familia Fischerștilor a căutat în totdeauna să parvie pe lângă oamenii politici ai țării. Arată un contract dintre Froim Fischer și Calmusky și prin care acesta ar voi să vândă moșia prin persoane interpușe. Familiile evreiești au cumpărat multe moșii în județele Dorohoi și Botoșani. Starea țărânilor este mai rea decât în timpurile vechi. Arendașii mari au spoliat populația rustică în deajuns. Zice în fine că se pot lua în arândă mai multemoșii toate în valoare de 4000 hectare.

Răsbunarea lui Burdia.

În legătură cu ce am scris eri privitor la prigonirea din Caransebeș, publicăm azi corespondența ce am primit-o dela o persoană stimată, cunoșcătoare a situațiunii din Bănat, din care se vede, că motivul principal al acțiunii senzațional de violente pornite contra unui șir de bărbați dela institutele gr. or. din Caransebeș este: răsbunarea lui Burdia. Eată corespondența:

Caransebeș, la 11 Aprilie 1908.

Casapul de odinioară Burdia, al cărui ideal este burta proprie, prin lingușiri în sus și prin coruperi și terorizări în jos a devenit omnipotent în granița Severinului. La înălțarea lui a fost ajutat indirect de slăbiciunea și indolența nescuzabilă a oamenilor de bine.

Omnipotența lui Burdia e amenințată. Grănicerii s'au deșteptat și abia așteaptă ocazie să imburde pe trădătorul de neam și biserică.

Burdia își prevede căderea și ca să se mențină la putere, se aliază și cu dracul. A corupt ce a putut. Vrajmașii lui dela alegeri, preoții Pure, Sârbu, Dragalina ș. a., au trecut în tabăra lui Burdia, care este *persona grata* a guvernului cu fondul lui de dispozițiune. Amploiații administrației politice și ai »Comunității de avere«, sunt slugi plecate stăpânilor lor.

Avem și oameni de-ai noștri, cari aspiră la putere și mărire, sau cărora le place să pescuiescă în apă turbure, și aceștia umblă cu ochii legați în bezna, ce amenința cu cutropire pe falnicii grănicerii ai lui Doda.

Sunt însă și bărbați integri, cari nu stau de vorbă cu Burdia și oamenii lui și cari, la un semn dat, pot pune capăt burdismului înstăpănit în graniță.

În contra acestor bărbați au pornit Burdia cel puternic cu sateliții săi Ionescu

vieții tot mai mult pe principiile descoperite de știința binelui, frumosului și adevărului. Știm, că în lumea morală fapta este totul! Astfel în viață numai activitatea ponderează! Să se îngrijească deci națiunile, ca prin o activitate productivă de bine, frumos și adevăr să-și ocupe de timpuriu un loc demn la masa popoarelor, căci se apropie vremea când să va împlini profeția, că omenimea se va împărți în două tabere dușmănoase: a creatorilor și a distrugătorilor și sigur este, că creatorii vor ocupa toate locurile încă înainte de a engeța distrugătorii.

Vedem dar că în viața publică nu vor putea intra cu încetul decât talente creatoare. Și fiindcă viața individului să socializează tot mai mult și devine tot mai mult publică, lupta pentru existență pretinde ca fi și nepoții noștri să-i educăm după legile științei iscodirei și să introducem instituțiuni speciale spre acest scop. Adecă să ne creăm noi pe noi după chipul și asemănarea spiritului celui adevărat nefalșificat prin minciună și prin patimile păcatelor, altfel vom cădea în păcatul barbar de a fi contribuit conștiu la sistemul politic destrucționist actual. Spre acest scop e mai ales trebuitoare puterea morală. Căci nu se poate progres fără aceasta calitate constructivă a spiritului iubitor de desăvârșire. Trebuitor

și Siegescu, o adevărată inquisiție, care prinde capetele lui Badescu, Barbu, Cioloca, Dragomir, Bălan și Buzera.

Așadar nu păcatele trambitate prin foile unguerești dușmane de moarte a tot ce e românesc, ci răsbunarea contra antagoniștilor sunt cauzele principale și adevărate ale prigonirilor îndreptate în contra bărbaților, la cari ține toată granița, chiar și aceia, cari primesc astăzi supracongruă din fondul de dispoziție al guvernului.

Așa stau lucrurile. Așa le cunoaștem noi, cari cunoaștem referințele din graniță și din Caransebeș.

Monescu.

Asasinarea guvernatorului Galitiei.

Cu privire la asasinarea guvernatorului Galitiei, contele Potoczky, întâmplată Duminecă, se mai comunică următoarele amănunte:

La oarele două jumătate după amiază contele încetă din viață. Ultimele lui cuvinte au fost: »Spuneți împăratului că i-am fost în totdreuna credincios«. Câteva minute după cele întâmplare sosiră soția și cei 8 copii ai contelui. Peste un sfert de oră a venit și mareșalul țării, contele Baden.

Medicii, cari voiau să încerce o operație, au renunțat, de oare ce era de prisos.

Criminalul a fost imediat dus la poliție. Pe când trecea prin anticameră el spuse țărânilor ruteni ce se aflau acolo: »Aceasta am făcut-o pentru voi!« Geroslav Scicinsky este fiul fostului deputat al dăietei preotul Nicolau Scicinsky și nepotul deputatului rutean din »Reichsrath« Lewicki. El a jucat un rol important în lupta pentru universitatea ruteană.

La poliție Scicinsky a declarat că plănuia de mult acest atentat. La început avea de gând să-l comită în stradă; cum se temea însă că ar putea omori pe vreun nevinovat, de oare-ce nu cunoștea pe contele Potoczky, s'a hotărât să-și pue planul în aplicare în timpul unei audiințe, când era sigur că nu va greși. El nu regretă de loc faptul, de oare-ce a făcut aceasta în interesul poporului rutean, care trebuie să se scuture odată de jugul celui apasă.

Planul acesta s'a născut într'ânsul de când cu evenimentele sângeroase din comuna Bucșac, în timpul alegerii pentru dietă în circumscripția Koropec. În această circumscripție candidase un radical rutean față de fiul mareșalului Baden. În ajunul alegerii un jandarm a ucis în comuna Bucșac pe un țaran rutean. Presa a făcut atunci mult zgomot corând satisfacție. Jandarmul a fost însă menținut în postul său.

Știrea atentatului s'a răspândit ca fulgerul. Elementele rutene moderate condamnă fapta studentului Scicinsky.

ȘTIRILE ZILEI.

— 1 Aprilie.

Serbările jubileului în Austria. — Din Viena se anunță, că dacă va fi timp frumos, se va da o mare serbare pentru copil la 21 Maiu în parcul dela Schönbrunn. La aceasta serbare vor lua parte peste 86.000

este a cultiva puterea morală a rasei, de care ne ținem, prin propagarea disciplinei spiritului întru stăruința de ași mări energia, de ași salva libertatea de a se emancipa în activitatea sa de sub patimi și de sub boale sufletești. Trebuitor este deci a întemeia tot mai adânc credința și iubirea Dumnezeului celui adevărat în sufletul individului. Trebuitor este a propaga preceptele dumnezeiești cu zelul cel mai mare. Căci dacă acestea ziduri vor fi tari, tare va fi și unitatea de idei, de simțiri, de acțiune între oamenii ce azi sunt desbinați prin instituțiuni deșerte politice, prin rivalități între indivizi și între popoare și prin lipsa de un scop comun ce ar înălța pe toate națiunile la același nivel prin solidară muncă întemeiată pe generoasa convingere, că sublimul binelui, adevărului și frumosului există pentru fiecare om ce ține a fi vrednic membru al rasei creatoare.

Convingerea nestrămutată, că mergem spre panta destrucționismului prin abandonarea sublimului binelui, frumosului și adevărului, trebuie să producă dascălii și apostolii științei iscodirei fără de care suntem deținătorii nefolositori »servi inutili« ai spiritului!

Nr. 3443/1908.

Publicațiune.

Pentru luarea în vedere a consemnărilor despre măsurarea dării de casă atât după clasă, cât și după chirie pe anii 1908-1910.

După §§. 16 și 18 de lege XLIV. din anul 1883 se aduce la cunoștința publică, că On. Direcția de finanțe r. u. din loc a trimis la oficiul de dare orășenesc pentru stabilirea dării.

Catalogul pentru darea după chiria caselor și împărțirea lor după categorii.

Acestea cataloguri sunt puse la dispoziția fie-cărui contribuabil în decurs de 8 zile, adică dela 9 Aprilie până inclusiv la 17 Aprilie 1908 st. n. dela 8 oare a. m. până la 12 oare a. m. la oficiul de dare orășenesc.

Contra sumelor de contribuție stabilite în aceste cataloage pot recura contribuabilii și anume:

a) Acei contribuabili, cari au fost deja taxați cu vre-o dare din cele specificate și anul trecut, în decurs de 15 zile, adică până inclusive 24 Aprilie st. n. 1908.

b) Acei contribuabili, cari pentru prima-ora sunt taxați cu vre-o categorie de contribuția din cataloagele indicate în decurs de 15 zile, dela ziua în care li-sau înscris în foaia de dare sumele ce au a plăti. Recursul este a se adresa la On. Comisie administrativă prin On. Magistrat orășenesc.

Recursurile date după expirarea acestor termene se vor respinge ca întârziate. Totodată se provoacă toți proprietarii de case să prezente la oficiul de dare cu foaia de contribuție pentru a se scrie în foaia câtă contribuție au să plătească.

Brassó, 6 Aprilie 1908.

119,3-3. Oficiul de dare orășenesc.

Concurs.

Corporațiunea meseriașilor din loc publică concurs pentru ocuparea unui post nou creat de contabil, care să știe contabilitatea și scrierea cu mașina de scris.

Salar la început 70 cor. pe lună.

Petițiile sunt a se preda până in 25 Aprilie 5 oare după prânz la presidiul corporațiunei.

Brașov, in 9 Aprilie 1908

[123,1-2]. Presidiul corporațiunei meseriașilor.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele: Cărți literare apărute din ediția „Minerva, București.

- N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istoriografie pentru tinerime, localitatea după nemțesce. 193 pag. Prețul cor. 1.50
- Vasilie Pop, „Dumnița Viorica“ roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- M. Salodeanu, „Floarea Oflită“, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- Ștefan Iosif, „Credințe“. Poezii a. or. 1.50
- Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrânii“, schițe din viața boșorilor moldoveni 1.50
- Eugeniu Bourceanu, „Povestiri din copilărie“. Prețul a. cor. 1.50
- N. N. Beldiceanu, „Chipuri dela Mahala“ Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50
- Vasilie C. Osvadă, „Băncile populare din România“ cu un adăugiu informativ. Prețul 1 cor. (plus 5 b. porto). 1.05
- Ion Manolache Holda. Fețe, portrete schițe și nuvele, ediție I 316 pag. Prețul Lei 1.50
- Il. Chendi, „Fragmente“. Un șir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii“ și „Folietone“ scrise. 246 pag. Prețul . . . Lei 2.50
- M. Eminescu, „Poesii postume“, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50

!! A SE MINUNA !!

4 perechi ghete numai Cor. 6.90

Cumpărând o cantitate enormă de încălțăminte, vând numai scurt timp cu preț de batjocură 2 perechi ghete bărbătești. 2 perechi ghete de Dame cu șirete, garnitură de lac, fason elegant. Mărimile după om. sau număr. Toate 4 perechi costă numai Cor. 6.90. Se trimit cu rambursă. — Se pot schimba sau se returnează banii. —

L. ZWEIF, KRAKAU, 59/126.
(124.1-1)

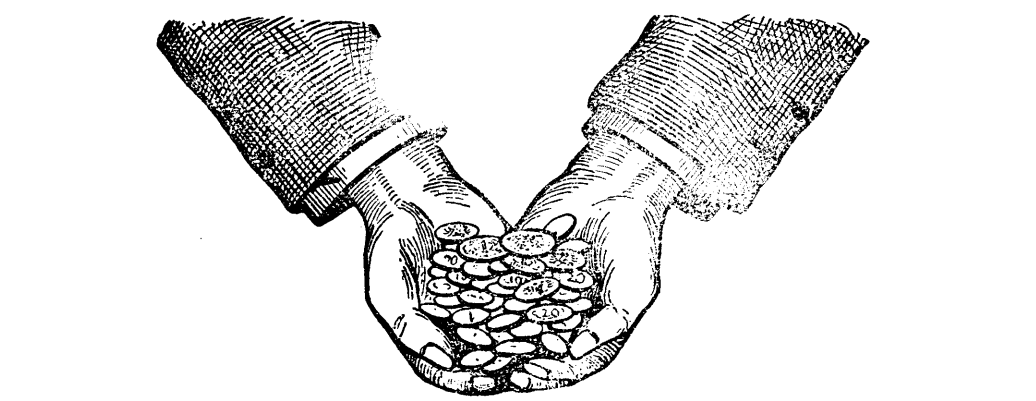
**APĂ MINERALĂ PHONIX
DIN BUZIAȘ**

La suferințe de rinichi și beseică. Superiōra oricārei ape minerale.
PLĂCUTĂ, PUȚIN ACRISORĂ. FĂRĂ FIER, CONȚINE MULT
ACID CARBONIC.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.
Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Are efect escelent ca apă de cură la suferințe de rinichi, beseică, catar cronic de rinichi, formațiuni de peatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte Administrația Isoarelor:

Directia băilor MUSCHONG în Buziaș.

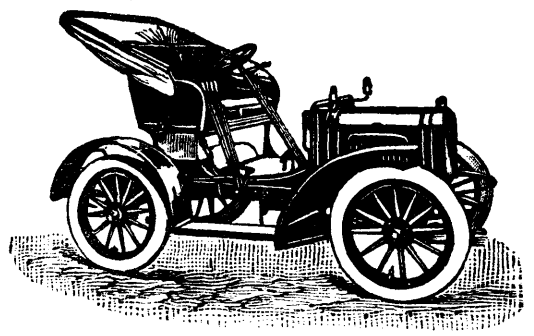

Fie-care posesor a unei
Trăsuri-motor a lui PUCH!
economisește mulți bani și mai mult năcaz.

Bicicle motor:
Siguranță mare:
2 HP. (35Kg.) 2 1/2, 2 3/4, 3 1/2, 4, 5 & 6 HP.

Automobile:
construcție simplă. Execuțiune solidă:
3/8, 3/10, 1 1/10, 2 1/25 HP.

**Benzin. Ulei. Părți constitutive
P. eumatice.**
Reparaturi de automobile.

Reprezentant: **MICHAEL MOOSER**, Brașov,
Strada Porții 39.

TIPOGRAFIA A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta orice comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI CULORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN CULORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori.
Couverte, in toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Nou! Important pentru proprietarii de casă. Nou!

Am onoarea a face cunoscut Onor. proprietari de case că fac singur Aparate de clătit Closete. Construcție nouă, numai cu trei sau patru litri apă de clătit, care clătesc foarte bine.

In comparație cu aparatele de clătit folosite până acuma **75 Procente** economie la apă. Să pot folosi și la Closetele, cari există.

Cu toată stima

Firma de instalație **Alfred Widmann**,
Strada Castelului Nr. 51.

Telefon Nr. 326.